

Maatalouskauppaa 120 vuotta

Hankkija täyttää tänä vuonna 120 vuotta. Keskusosuusliike Hankkija perustettiin vuonna 1905 maanviljelijöiden omistamien osuuskuntien hankintayhtiöksi. Helsingin Kruunuhaan konttorissa Hankkijan ensimmäinen toimitusjohtaja, agronomi Benjamin Alfthan ja kassanhoitaja Emmi Jaeckel aloittivat työnsä tukeaan 4 700 markan osuuspääoma ja 40 000 markan pankkiluotto. Toiminta lähti nopeasti käyntiin. Ensimmäinen varasto rakennettiin Helsingin Malmille 1907 ja myynti hoidettiin osuuskappojen kautta.

Ensimmäisiä tehtäviä oli laittaa Suomen viljasiemenkauppa kuntoon laadukkaan ja tasalaatuisen kylvösiemenen saamiseksi. Alalle tarvittiin ammattimaisia ja luotettavia toimintamalleja ja siihen tehtävään Hankkija perusti yhdessä Laborin kanssa vuonna 1910 Siementarkastamon. Siementarkastus siirtyi lainsäädännön kehittyttyä valtiovallan tehtäväksi ja vuonna 1919 tehtävää alkoi hoitaa Valtion siementarkastuslaitos. Nykyään tehtävää hoitaa Ruokavirasto.

Vuonna 1911 aloitettiin kylvösiementen sopimusviljely siemenen alkuperän varmistamiseksi. Lajikkeista saatiin puhtaita, kun kantasiemenen lisäysviljely aloitettiin omalla koeasemalla. Kantasiemenet lähetettiin valitulle joukolle sopimusviljelijöitä lisäysviljelyyn. Koeasemalla päästiin testaamaan luotettavasti eri lajikkeiden ominaisuuksia ja toiminta laajenikin pian kasvinjalostukseen. Jalostustoiminta aloitettiin Hattulan koeasemalla vuonna 1913. Kauppiasiemenen volyymi kasvoi ja vuonna 1920 Tampereelle valmistui Hankkijan siemenkeskus, jossa kunnostettiin, pakattiin ja varastoitettiin sopimusviljelijöiden tuottamat siemenet.

Kotieläintuotannon rajoittavana tekijänä oli usein energia- tai valkuaisköyhä rehu. Hankkijan rehuteollisuus sai alkunsa vuonna 1926, kun ensimmäinen rehusekoittamo rakennettiin Helsingin Malmille. Seuraavat rehutehtaat rakennettiin 1951 Kolppiin, 1955 Korialle, 1959 Turkuun ja 1977 Seinäjoelle. Ruokinnan tutkimustoiminta aloitettiin jo varhain ja ensimmäinen oma koekanala valmistui 1959 Anttilan koetilalle Tuusulaan.

Maatalouskonekauppa on aina ollut Hankkijalle tärkeää. Hankkija toi maahan Suomen ensimmäisen traktorin, amerikkalaisen Allworkin vuonna 1917. Hankkija on myynyt mm. Zetoria, Valmetia, Massey-Fergusonia, John Deereä ja Claasia.

Maatalouskoneita Hankkija alkoi valmistaa omalla Maanviljelyskonetehtaalla Helsingin Malmilla vuonna 1920. Aluksi valmistettiin maanmuokkaukoneita, mutta tunnetuin tuote oli ESA-puimakoneet, joita valmistettiin yli 20 vuoden ajan. MKT-tehtaasta kehittyi merkittävä niin maatalouskoneiden kuin meijeri- ja elintarviketeollisuuden koneiden ja laitteistojen valmistaja.

Puutarhakasvien jalostamisen ja taimituotannon Hankkija aloitti jo vuonna 1918 Turengissa. Lietoon perustettiin toiminnan laajentuessa Hankkijan Keskustaimisto vuonna 1945 ja Hankkijasta tuli yksi Suomen johtavista taimien tuottajista ja myyjistä. Parhaimmillaan Liedon taimistolla kasvatettiin yli 600 taimilajiketta ja tuotanto oli yli kolme miljoonaa tainta vuodessa.

”Hankkijalle tyypillistä on aina ollut ennakkoluuloton ja rohkea, ratkaisukeskeinen toiminta suomalaisen maaseudun hyväksi. Historiansa aikana Hankkija on muuttunut ja muovautunut sotien, pulakausien, yhteiskunnan murrosten ja teknisen kehityksen mukana. Omistajat ja suhdanteet ovat vaihdelleet, mutta me Hankkijalla jatkamme edelleen suomalaisten viljelijöiden palvelemista samalla rohkealla ja ennakkoluulottomalla asenteella kuin 120 vuotta sitten”, toteaa toimitusjohtaja **Jyrki Lepistö**.

Nykyään Hankkijalla on 1100 työntekijää, 50 myymälää, kahdeksan konekeskusta, toimialan suurin verkkokauppa, kolme rehutehdasta ja omaa innovatiivista tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa, siemenkeskus ja 828 miljoonan euron liikevaihto.

Hankkijan historian merkkipaaluista lisätietoja verkkosivuilla [Hankkijan historian merkkipaaluja | Historiaa | hankkija.fi](#)

Poimintoja matkan varrelta:

- Koska meijerit tarvitsivat sähköä, Hankkija teki sähköurakointia saadakseen maaseudun kylät sähköistettyä. Se rakensi yli 200 vesivoimalaitosta ja veti lukemattomia sähkölinjoja eri puolille Suomen maaseutua. Kun sähkö oli käytettävissä, Hankkija rakensi 530 vehnämyllyä ja 300 sahaa. 1950–1970-luvuilla Hankkija oli Suomen suurin sähköurakoitsija. Hankkija on tehnyt sähköasennukset mm. Olympiastadionille, Finlandiataloon ja Loviisan ydinvoimalaan.
- Halkokauppaa varten Hankkija muodosti vuonna 1917 laivaston, jossa oli parhaimmillaan parikymmentä alusta. 1920-luvulla maamme kärsi energiapulasta ja halkoja tarvittiin.
- Hankkija perusti ostokonttorit Berliiniin ja New Yorkiin ensimmäisen maailmansodan jälkeen tehostamaan tuontitavaroiden hankintaa, kun tavaroiden saatavuudessa oli ongelmia.
- Meijereiden kylmälaitteiden rakentamisesta syntyi osaamista, jota hyödynnettiin myös rakentamalla Helsingin Oulunkylään tekojäärata vuonna 1976. Valmistuessaan se oli Euroopan suurin.
- Lannoitekauppa on ollut alusta alkaen merkittävää liiketoimintaa niin pelloille kuin 1960-luvulla alkaen metsissä. Metsien lannoittaminen oli kuitenkin työlästä ja sitä helpottamaan Hankkija ryhtyi myymään tehtävään soveltuvia lentokoneita.
- Vuosi 1987 oli katovuosi eikä siemenviljaa saatu riittävästi seuraavan kevään kylvöjä varten. Hankkija pakkasi Finnairin DC-10:iin 60 000 kg Virma-kauran kantasiemeniä ja lennätti ne Uuteen-Seelantiin lisäysviljelyyn. Puolen vuoden kuluttua Suomeen laivattiin takaisin 1,2 miljoonaa kiloa siemeniä ja viljelijät saivat kylvönsä tehtyä.

Lisätietoja

Mikäli kiinnostuit Hankkijan historian merkkipaaluista ja haluaisit lisätietoja ja/tai kuvia jostain yllä mainituista tai muusta, niin ota meihin yhteyttä.

Jyrki Lepistö, toimitusjohtaja, Hankkija Oy, p. 010 76 83084, sp. jyrki.lepisto@hankkija.fi

Heikki Rajamäki, markkinointijohtaja, Hankkija Oy, p. 010 76 83038, sp. heikki.rajamaki@hankkija.fi

Hankkija

Hankkija Oy on Suomen johtava maatalous- ja konekauppa. Hankkija on myös Suomen suurin teollisten eläinrehujen valmistaja. Hankkijalla on kolme rehutehdasta, siemenkeskus, 50 myymälää sekä alan laajin verkkokauppa.

Hankkija on lisäksi aktiivisen harrastajan kauppa, jonka myymälöissä on kattavat ja monipuoliset valikoimat puutarha-, hevos-, lemmikkieläin-, metsänhoito- ja metsästystuotteita. Hankkija-konserniin kuuluu myös logistiikkayhtiö Movere.

Hankkija kuuluu tanskalaiseen Danish Agro -ryhmään. Hankkijan palveluksessa työskentelee yli 1000 työntekijää ja Hankkija-konsernin liikevaihto vuonna 2024 oli 828 miljoonaa euroa.